Asiantuntijalausunto,
liikennekaari HE 161/2016,
taksien määräsääntelyn purkaminen

Ismo Hirvelä
24.11.2016

Arvoisa kansanedustaja, liikenne- ja viestintävaliokunnan jäsen

Olen toisen polven taksiyrittäjä ja toiminut Vantaalla taksinkuljettajana vuodesta 1985 ja taksiautoilijana vuodesta 1990. Työllistän itseni lisäksi kaksi kokopäiväistä ja kaksi osapäiväistä taksinkuljettajaa. Minulla on 31: n vuoden kokemus alalta, joten tunnen ammattini erittäin hyvin. Taksien määräsääntelyn vapauttamisen myötä ollaan tekemässä erittäin vakavaa virhettä suomalaisen taksiautoilijan ja taksikuljettajan toimeentulon kannalta. Jos hallituksen lakiesitys menee tällaisenaan läpi, tulee alalta häviämään mahdollisuus tehdä tätä ammattimaisesti!

Kansainvälisen kokemuksen mukaan taksien lukumäärä kasvaa merkittävästi (jopa yli kaksinkertaistuu) isoissa kaupungeissa ja kyytimäärä kasvaa korkeintaan 5-10 %? Kuitenkin jo tälläkin hetkellä meillä on lähes aina ylitarjontaa takseista. Miten tuo yhtälö jatkossa voi toimia, kun taksinkuljettaja (työntekijä) jättää yrittäjälle ainoastaan n. 10 % tekemästään työstä ja taksinkuljettajan palkka on 10 €/h! Taksiautoilijan keskimääräinen ansiotulo on noin 25.000€ vuodessa. Tästä on mahdotonta tinkiä, niin että säilyisi edes kohtuulliset elinkeino- mahdollisuudet. Ymmärtäisin tämän sääntelyn vapautumisen, jos keskiansiomme olisi 250.000€ kuten apteekkareilla.

Syksyllä 2016 TNS Gallupilla teettämän tutkimuksen mukaan 71 % asiakkaista oli tyytyväisiä taksipalveluihin ja ainoastaan 7 % tyytymättömiä. Asiakkaat arvostivat mm. taksin tilaamisen helppoutta, nopeaa saapumisaikaa sekä kaluston laatua. Taksiala on aina ollut ajan hermolla, kuten Ulakeskusten digitalisoinnissa, rekisteröivien taksamittarien ja maksupäätteiden alalle tulossa. Olemme tehneet suuria investointeja, jotta olemme saaneet Kelalle merkittäviä säästöjä sekä luoneet uusia, nykyaikaisia sovelluksia taksien tilausjärjestelmiin maanlaajuisesti. Myös tämä on käsittääkseni toimivaa digitalisointia. Huomioitavaa on sekin, että Suomessa on pohjoismaiden halvimmat taksitaksat sekä eniten takseja suhteutettuna väkilukuun, kun myös maaseutu huomioidaan. Vapaassa kilpailussa kun taksit keskittyvät kaupunkeihin.

Aiemmin tehdyn kyselyn mukaan 136 kansanedustajaa piti määräsääntelyä hyvänä ja ainoastaan 42 vapauttaisi määräsääntelyn. Lisäksi Taksiliitto on tehnyt useana vuotena asiakaskyselyn taksien luotettavuudesta, toimivuudesta ja hinnoittelusta. Asiakaskyselyissä olemme aina saaneet kiitettävän arvosanan. Kuinka muutama ministeri sekä virkamies voi Suomen kaltaisessa valtiossa päättää asioista ja jyrätä kansan sekä kansanedustajien enemmistön mielipiteen, samalla tuhoten suomalaisen pienyrittäjän toimeentulo? Onko nykyisen taksijärjestelmän romuttamisen syyt vain hallituksen ideologiassa vai missä? Miksi tätä maailman parasta, suomalaista, taksijärjestelmää pitäisi radikaalisti muuttaa?

LVM: n asiantuntijat ovat todenneet, että liikennekaaren myötä taksialalle tulisi uusia työpaikkoja. Alussa hetkellisesti näin saattaa käydäkin, kun uusi ”kullankaivajajoukko” tulee alalle ja vanha, kokenut perustaksiautoilija ja kuljettaja joutuu lopettamaan taksitoiminnan saamatta työstään enää riittävää ansiotuloa. Tiedän jo nyt kuljettajia jotka ovat jättäneet alan kuultuaan hallituksen lakiesityksen taksien osalta liikennekaaressa. Konkurssien jälkeen taksialalta tulee jatkossa tuhansia työttömiä enemmän kuin työllistettyjä. Lisäksi Suomen hieno taksijärjestelmä on romutettu lopullisesti eikä paluuta vanhaan enää

ole. LVM: n valmistelu asiassa on ollut poikkeuksellisen tarkoitushakuista ja jopa vääristelevää. Virkamieshän ei saisi valehdella, politikoida eikä kertoa olettamuksia totuuksina. Myös media on ruokkinut aktiivisesti upeaa, uutta aikaa jonka taksien määräsääntelyn vapauttaminen saisi aikaan. Tätä samaa mantraa taksiautoilun määräsääntelyn vapautumisesta on hoettu jo vuosia, eikä näköjään turhaan, sillä nyt löytyi oikeat henkilöt hallituksesta uskomaan tuohon fiktioon.

Miksei negatiivisia kokemuksia ulkomailta ole tuotu lainkaan esiin? Yhdessäkään maassa jossa taksien määräsääntely on purettu, en ole kuullut mitään hyvää sanottavaa. Veronkierto sekä harmaatalous rehottavat näissä maissa taksialalla. Ansiotaso on romahtanut ja tullakseen toimeen on pakko hankkia tuloja joko epärehellisin keinoin tai sitten vaihtoehtoisesti turvauduttava yhteiskunnan tukijärjestelmiin. Kuka tätä tulevaa vapaassa järjestelmässä olevaa sekamelskaa pystyy valvomaan, kun ei nykyisinkään poliisin resurssit riitä? Onko tämä edes teoriassa mahdollista? Millä keinolla samoilla markkinoilla toimijoille taataan samat yrittämisen mahdollisuudet?
Paljon hienoja ajatuksia ja olettamuksia on tuotu esille eikä faktaa mitä muutos oikeasti toisi tullessaan. Taksit olisi ehdottomasti pitänyt jättää "liikennekaaresta" kokonaan pois, jos määräsääntelyä ei siinä olisi ollut mahdollista säilyttää! Taksien vaikutus liikennekaaressahan on vain 10%: n luokkaa. Kuinka moni oikeasti uskoo tähän hienoon matkaketju tarinaan? Ajatukseen, että Kittilässä henkilö tilaa yhdellä napin painalluksella kyydin, jolla pääsee Korkeasaareen! Viimeisen tutkimuksen mukaan ainakin ikääntyvä, vanhempi sukupolvi vierastaa ajatusta. Nyt ollaan toteuttamassa jotain, mikä on ehkä 20 vuoden päästä ajankohtaista?

Haluaisin kuitenkin uskoa, että tarkoitus ei ole ajaa laillista, perustaksitoimintaa konkurssiin ”Uberisaation” kustannuksella! Olemme vuosikymmeniä myös työllistäneet valtavan määrän ihmisiä ja kunniallisesti veromme maksaneet hyvän järjestelmän ansiosta!

Sen jälkeen, kun tämä liikennekaari -esitys tuli julkisuuteen, useat asiakkaat ovat kyselleet, miksi tällaisia muutoksia tarvitaan, sillä Suomessahan on hyvin toimiva taksijärjestelmä. Jatkossa asiakas elää aina epävarmuudessa hintojen suhteen ja alalle tulee myös turvattomuutta. Valtio tulee myös menettämään merkittäviä verotuloja mahdollisen harmaan talouden vuoksi. Mikäli alalle tuloa halutaan helpottaa, miksi sitä ei olisi voitu tehdä harkiten pikkuhiljaa, sen sijaan, että samalla tuhotaan toimiva taksijärjestelmä? Lakiesityksessä on useampi kohta, joka luo markkinoille sekavan kilpailutilanteen. Taksamittaripakko tulee ehdottomasti autoissa säilyttää, jotta tasapuolinen verotus olisi edes teoriassa mahdollista. Lisäksi autojen asemapaikkavelvoite sekä taksiyrittäjän toimintaa valvovaan tilausvälityskeskukseen kuuluminen ovat tärkeitä asioita, jotta alalla tulisi säilymään luotettavuus.

Alla linkki Suomalainen taksi–sivustolle, jossa paljon faktatietoa perusteluineen määräsääntelyn vapauttamisen vaikutuksista muualla sekä Suomessa. Sivustoa ylläpitää taksiyrittäjä Teemu Niemelä. Kaikissa neljässä Euroopan maassa jossa taksien määräsääntely on vapautettu, on alettu palata takaisin vanhaan, niissä puitteissa kuin se enää on mahdollista! Kannattaisiko meidänkin hetki miettiä, ennen kuin teemme saman virheen! Vähintään olisi syytä vaatia Liikenne- ja viestintäministeriöltä tasapuoliset selvitykset vapauttamisen virallisista tavoitteista ja sen todellisista seurauksista esimerkiksi Ruotsissa, Norjassa, Irlannissa ja Alankomaissa.

https://www.facebook.com/suomalainentaksi/?fref=ts

Kunnioittavasti Ismo Hirvelä / Riitantie 6, 01400 Vantaa / P. 0400458756 / ismo.hirvela@pp.inet.fi